

□

بِسْمِ اللّٰهِ الرَّحْمٰنِ الرَّحِیْمِ

ہر بندہ ودا ایویں پیرے اُتوں ہٹا ہے
لاچ انسان دا ایمان کھادی ویندی ہے

تھل دی مُنجھی ریت

تھل دی موبھی ریت

پرویز منیر

□

سبھے حق بحق شاعر:

تھل دی موبھی ریت	:	کتاب داناں
پرویز منیر	:	شاعر داناں
پرویز منیر	:	قلمی ناں
سرائیکی	:	زبان
بستی قاضی تحصیل کروڑ ضلع لیہ	:	جاہ نگاں
اشولال فقیر، ایم بی راشد، عارش گیلانی	:	زیر نگرانی
مرتضیٰ انسوس، اظہر دانش، ظفر عدم، عمران فرحت	:	ترتیب
جویریہ پرنٹنگ پریس، ملتان	:	چھاپہ خانہ
یاسین سیہڑ، اختر نازک، عباس پروانہ، کامران شفیع،	:	پیشکش
آصف بیزار، عباس پروانہ، ملک سونا خان راں، قاضی محبوب	:	چون
دسمبر 2021ء	:	سن اشاعت
رائے غلام عباس بھٹی	:	ٹائٹل
بانگ تحفظ ادب پاکستان	:	تعاون
بزم بہار ادبی سنگت بستی قاضی کروڑ	:	ناشر
500 روپے	:	مُل

بانگ ادبی فورم۔ پاکستان

0333-8574278, 0341-4475499

baangadbiforum@gmail.com

بانگ ادبی فورم۔ پاکستان

0333-8574278, 0341-4475499

baangadbiforum@gmail.com

□

انتساب!

ابوالکلام سرائیکی سنیں شبیر شرر

اتے

شاہنواز قریشی دے

دے نانویں

جڈاں ویسی دھاں اسماناں تے بے رحم مزاج بدلسن
کڈی رعیت دی سُنڑسی رب اکبر چلو کہیں ڈینہہ راج بدلسن
سب ریتاں رسماں بدل ویسن پک وقت سماج بدلسن
او وقت آسی پرویز میاں بیکار رواج بدلسن

.....

45	بے زنجی دا گلہ نہیں کیتا
46	زندگی کمال کر ڈتے
47	میں ہاں ساحل بھنور محبت ہے
49	تھمراں پاؤں کنوں نئے ڈردے
51	یار ساڈے یاروی کمال کیتی ودے ہن
53	ہرگئی جھوک تے تھمراں پاوے اللہ کرے
55	ڈکھیں کنوں چہرہ اوندالال تھیا کھڑا ہے
57	کر بلا دی ریت تے آگیا حسین ہے
59	کیڈے ہی بیچارے ہن
61	ویلہا ہے اسوردا
63	کم پیڈے اللہ سائیاں کیڈے ہی نرالے ہن
65	بھوئیں آسمان دا
67	سوچ کوں سنبھالی رکھ
69	مونجھ دی قطاردا
71	اکھیں توں سانوں وسادناں ہے
73	اپناں اندر سنبھال چُپ کروئج
75	جیون راند رسائی رہندے ہیں
77	اکھ دی پہلی پُستے توں نظر آونجیں
79	در دِل دی میکوں اچ دو اگول ڈے
81	کوئی نی ہمدرد دُنیا تے کہیں دا مگر
83	زندگی مختصر
85	بھلا تھیوی اویں دِل ازاری نہ کر
87	کر کے اکھیں کوں پڑا آب خرچی رکھیں

تندیر

مضامین:

11	اشوال فقیر	میڈے وسے داہوں وڈ ادب نواز شاعر
12	ایم بی راشد	سچا شاگرد
13	شریف آتش	ادب دا تابندہ ستارہ
14	جاوید راز	ہر رنگ دا شاعر
15-16	سردار خادم حسین مخفی	لیے داسچاک شاعر
17	عصمت گورمانی	دِل دے مونجھے تھل اچ کھل ورتاؤن آلا شاعر
18-19	شفقت عابد	بستی قاضی دانا
20-21	عارش گیلانی	تھل دی مَنجھی ریت
22-23	ڈاکٹر ناہید کیانی	سرائیکی شاعری کا شہزادہ
24	پرویز مَنیر	آہنی گال
		شاعری
25	(حمد)	اللہ توں ایں
27	(حمد)	تیڈی تسی صبح شام کرے
28	(نعت)	ہر نعت اچ اوند ذکر ہوندے
29	(نعت)	بنیاڈ و جہان داسہارا ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم
31-42		ڈو ہڑے
43		نفرت اے چیدے انسان کھادی ویندی ہے

88	پک شعر
89	میں ہاں لہجہ ادو محبت دا
91	رات نی مگدی ندر نی آندی قصہ کوئی سُنو اوے
93	درد و دھدا و بند ا ہے جیڑھا پیار دا
95	دل آزاری کنوں نمی ڈردا
97	کھل الویو خوش تھی ویسوں
99	عشق نی سوکھا ہلدی بھا ہے
101	بھال بھلیدے حالی پئے ہیں
103	ساہ ساہ نال سنبھال تہاڈی
105	آپ محبت کیتی ہاوی
107	جیہڑا تیڈا منکر ہوسی
109	یکدم تہاڈی یاد ہے
111	سجھدا سیک نشا برکھڑے
113	حال ڈیواں راز دا
115	بھا دا چچھ اوکھا ہوندے
117	بے وفا پیار دی پت مریندا کھڑے
119	جیڑھا بھائیوال ہے
121	پیار دا اثر ہے
123	زور دا الہی
125	اندروں ہے آواز
127	گل اُردی
129	گوڈی کواہی
131	راستیں توڑ جتنا حشر کرنے ہن

133	ان منڑیے بھار چوائے زندگی	
135	اپنے پُجاری نہیں ڈٹھے (نظمیں)	
138	چاہت	
139	تیڈا اپناں راہ	
141	دھاں	
143	گجھ سمجھ نہیں لگدی	
144	اجنبی	
145	یار مل پووے	
146	امر	
147	وہم گمان	
148	وحشت	
148	توں میں کون	111
151	ویلھا	
152	حال	
153	یاداں	
155	پُراناں گھر	
157	بچپن	
158-165	قطعات	
166-173	گیت	
174	بچناں دے ناں	
175	ادبی سنگت	

□

میڈے وسے داہوں وڈ ادب نواز تے شاعر

جیڑھی وستی قاضی اچ میڈ اچم پل اے پرویز مَنیر اوں وستی وچ ادب دا پک ستارہ ہے۔
کہیں سٹیج تے پرویز مَنیر نہ ہووے تاں سٹیج رونق توں نامکمل ہوندی اے۔ انہاں دی کتاب تھل
دی مَنجھی ریت اچ ہوں سوہناں کلام پڑھن کوں ملیے۔ کجھ شعر ملاحظہ فرمیسو:-

بے رُخی دا گلہ نہیں کیتا
دوستی دا گلہ نہیں کیتا

گھپ اندھاریں دے وچ ریہاں لیکن
روشنی دا گلہ نہیں کیتا

وقت پل پل عذاب وانگوں ہا
کہیں گھڑی دا گلہ نہیں کیتا

اللہ دی امان ہووے

اشوال فقیر

کرو لعل عین

سچا شاگرد

مجتاں آلے شاعر پرویز مَنیر دے اندر پک وڈ اشاعر موجود ہے۔ اے ہی گال اے
جو کجھ عرصہ اوں شاعری تے توجہ گھٹ تے ادبی میزبانی تے زیادہ توجہ ڈتی اے۔ پرویز مَنیر لیہ
وچ مزاح اتے سنجیدگی دا وڈ اشاعر ہوں دے نال نال پک مخلص انسان وی ہے۔ پرویز مَنیر
دے اندر اسماں اچ تیں بغض بخیلت، جلیس پن نی ڈٹھا، پرویز مَنیر ادب دی خدمت کافی
عرصے توں کریندا آندے اتے 1999 وچ میں پہلا وڈ امشاعرہ پرویز مَنیر کنوں پڑھیا ہا۔ سرائیکی
اب دی خدمت اچ تیں جاری ہے تے مہمان نوازی ایندے اُتے مک ویندی ہے۔ میں اتھاں
ایندے ڈ وہڑے یا غزل دا تذکرہ کیتے بغیر ایندے گیت تے گال کریساں جو پرویز مَنیر سرائیکی
ادب وچ گیت نگاری داہوں وڈ اناں ہے جیندے، احمد نواز چھینہ، عطا نا لہ عیسیٰ خیلوی، اعجاز
راہی، ارشد راہی شہزادہ آصف، تسلیم شہزادی، مشتاق چھینہ، فدا حسین، عبدالمناف مُسرائی توں
علاوہ وسوں دے تقریباً گلوکاریں گیت اتے ڈ وہڑے پڑھین۔

پرویز مَنیر میڈ اوں شاگرد ہے جنیں میڈ اناں روشن کیتے، بلکہ میں اے آکھساں جو میڈا
شاگرد کم اتے دوست زیادہ ہے۔ دُعا ہے جو اللہ پاک ایندے قلم کوں سو بھال بخشے آمین۔

ایم بی راشد، لیہ

ادب دا تابندہ ستارہ۔۔۔ پرویز مَنیر

لیدی دھرتی اودھرتی ہے جتھو ادب دے تے طالبعلم آچنی تس بچھیدن اتے پرویز مَنیر ہمیشہ ادبی دی سبیل دامتولی ہوندے۔ ایندے وچ کوئی شک نہیں جو سرائیکی ادب وچ تونہ تے لیہ دانان نمایاں ہے۔ پرویز مَنیر وی لیدی دھرتی دا اوسنجا پو ستارہ ہے جیندیاں کرناں ادب دے جہان کول جلاڈ بندیاں کھڑین۔ پرویز مَنیر نال یارانہ کافی عرصے دا ہے تے کافی مشاعرے وی کھٹے پڑھین۔ انہیں دی مزاحیہ شاعری تاں سنی ہی لیکن سنجیدہ شاعری اج ڈیہدا اپیاں۔ پرویز مَنیر دی شاعری وی حمد نعت دے بعد ڈوہرہ، غزل، نظم قطععات اتے گیت شامل ہن۔ ڈوہرہ انتہائی خوبصورت اتے نویں اسلوب نال مزین ہے۔ اتے غزل انتہائی خوبصورت ہے کیندے وچ چونکاڈ یون آ لے شعر موجود ہن۔ مثلاً اے شعر ڈیکھسو:-

روز ڈیندا ہیں دڑکے قضا دے میکوں

جے ہے ڈسدی تیکوں تاں قضا گول ڈے

ایویں ہی پرویز مَنیر دی نظم وی نویں شعراء کیے راستہ متعین کریندی کھڑی ہے۔

خصوصی طور تے پرویز مَنیر دیاں اے نظماں میڈ اپناں راہ میڈ اپناں راہ، دھان، ویلھاتے پُراناں گھر میکوں طہوں پسند آئین۔ قطععات اتے گیت وی آچنی مثال آپ ہن۔ باقی فیصلہ وقت اتے قاری کر لسی۔ پرویز مَنیر دی کتاب گھنسو، پڑھسو تے رائے ڈیسو۔ اللہ دی امان اللہ کرے زور قلم اور زیادہ

شریف آتش، کوٹ ادو

ہر رنگ دا شاعر۔۔۔ پرویز مَنیر

سئیں پرویز بزم بہار ادبی سنگت کروڑا بابانی ہوں وڈی شخصیت اتے بہترین شاعر جو ہر رنگ اچ نظر آندے۔ پرویز مَنیر بہترین شاعر ہوں دے نال نال بہترین انسان، ادبی میزبان، لیہ دھرتی داماں مزاح دا بادشاہ شاعر، ہر طرح دی شاعری ڈوہرہ، نظم، غزل، نعت دا بہترین لکھاری ہے۔ ادبی میزبان ہوں پُرانے ہن۔ انہاں دی کتاب تھل دی مَنجھی ریت اچ ہوں بہترین کلام اے۔ میں دُعا کریساں اللہ پاک ساڈے بھر ادے قلم اچ اضافہ کرے آمین۔

محمد جاوید راز

قائد آباد، خوشاب

مِلسن۔ انہیں دی شاعری پڑھ کے میں اے محسوس کیتے جو پرویز مَنیر لید دا گوہر نایاب ہے۔
جیندے شعر لید دے کہیں وی سرائیکی شاعر کنوں گھٹ کائنی۔ اجو کے دور دی غزل بہوں اگوتے
پہنچ چکی ہے اتے روایت توجہ ت آ لے پاسے رواں دواں ہے لیکن پرویز مَنیر وی آپناں سفر
زمانے دے نال نال بہوں اگو نہاں کریندا آندے کجھ شعر:-

ساڈے تھل تے رونق آوے اللہ کرے
ہر کوئی جھوک تے جھمراں پاوے اللہ کرے

ویلہا ہے اسور دا
سوچنے شعور دا

پرویز مَنیر دے انہاں شعراں وچ فکر صاف نظر دی کھڑی ہے اتے اللہ کرے جو ہر
کوئی جھمراں پاوے تے ہر کوئی شعور دی منازل طے کرے۔ وقت اتے شخصیں دی قلت پاروں
ایہو کجھ آکھساں جو پرویز مَنیر دی شاعری واقعی ہک سچا ک شاعر دی شاعری ہے۔ پڑھسوتے
رائے ڈلیسو۔

دعا گو بابائے سرائیکی
سردار خادم حسین مخفی
بہاولپور

لیے داسچاک شاعر۔۔۔ پرویز مَنیر

لیہ دھرتی ادبی حوالے نال بہوں زرخیز ہے۔ جنیں خیال امر وہی، شعیب جاذب
شفقت بزدار، ریاض راہی، نسیم لید، امان اللہ کاظم، ہمنش منظور اتے شاکر کاشف جھنیں ماہان
شاعر ادب کول دان کیتن۔ پرویز مَنیر وی لیہ نال لگدڑ، تحصیل کروڑ وستی دانا مور شاعر ہے جھنیں
آپنے قیمتی ستاوی سال ادب کول دان کیتن۔ لیہ وچ اکثر ادبی محفلیں دی میزبانی ہمیشہ پرویز مَنیر
کولوں ہوندی اے۔ پرویز بخوبی صورت لکھاری اتے قابل قدر ادیب ہن۔ اج انہیں دی کتاب
تھل دی مَنجھی ریت داسودہ میڈے سامہنے ہے تے یقین منو میکوں انہیں دے شعر پڑھ کے
بہوں خوشی تھیدی پٹھی ہے۔ جتھو تک انہیں دے ڈوہڑے داتعلق ہے تاں میں اتنا آکھساں جو
میں ہیٹ دا ڈوہڑہ وی پڑھیے تے تھل دا وی لیکن ایں درمیانی حد اچ اتنا خوبصورت ڈوہڑا یقینا
ڈوہڑے دے لکھاریں کول نویں سمت ڈکھیندا کھڑے۔ ہک ڈوہڑہ ملاحظہ فرمیسو:-

توں نال ہانویں اے یاد کھڑے ہر رات آ پیرے چمدی ہئی
میں سکھ اچ ہم تاں سنگتیں دی بہتات آ پیرے چمدی ہئی
چو پھر ہمیشاں خوشیاں دی بارات آ پیرے چمدی ہئی
جڈاں زر دولت میڈی نوکر کائنات آ پیرے چمدی ہئی
ایویں ہی ایندی غزل، نظم، قطعے اتے گیت تے غور کر یسوتاں تہا کول نویں نویں خیال

دل دے مونجھے تھل اچ کھل ورتاؤن آلا شاعر

تھل دی مَنجھی ریت دا خالق سنیں پرویز مَنیر نال ملاقات ترائے سال پہلے تھی اے تاں انہاں نال مل کے ہوں خوشی تھی۔ کیوں جو ہر مونجھی گال کول کھل وچ ولھیٹ کے ولاڈ بندے ہن۔ سنیں پرویز مَنیر خوبصورت اتے مزاح نال بھر پور انسان ہن۔ انہاں دی مزاح اچ سنجیدگی وی اپنی جاہ تے ضرور کھڑی ہوندی اے۔ فرق اتنا ہوندے جو سنجیدگی وی تھوڑی تھوڑی کھل دی کھڑی ہوندی اے۔ بس میں کوئی لمبا چوڑا تبصرہ تاں نہ کر سگدا۔ انہاں دی محبت سانگے کجھ سطران لکھن قبول کریسوں۔

اکھ دی پہلی پئے توں نظر آ ونجیں

دل جو روون لگے توں نظر آ ونجیں

ہن ایں سحر کول ڈیکھو جو بندے وچ مونجھ دے نال نال کھل وی گولید اکھڑے توں جیویں
نظر آسیں میں کھل پوساں

میکوں میڈی خطا دی سزا مل ونجے

بھا دا مچ آ پلے توں نظر آ ونجیں

باقی قاری خود ہک جج ہوندے اُمید اے جو قاری فیصلہ پرویز مَنیر دے حق اچ سُنو لیسے۔

اللہ کرے زور قلم اور زیادہ۔

دُعا گو عصمت اللہ عصمت کورمانی

کھڈ بزدار بستی جعفر آباد، تونسہ شریف

بستی قاضی دانا ز

ضلع لیہ شاعری دے حوالے نال ہک زرخیز خطہ ہے۔ ضلع لیہ دی سر زمین نے بہوں ہی نامور شاعر پیدا کیتن اور بہوں نامور شاعر اتھاں آکے آبادی تھیں۔ جیویں کہ ڈاکٹر خیال امر وہوی، محترم شفقت بزدار صاحب، جیہڑے شاعر لیہ دی دھرتی تے پیدا تھیں نسیم لیہ، ڈاکٹر اشوالال، شعیب جاذب، ایویں ہی بہوں سارے نامور شعراء نے لیہ دی سر زمین کول زینت بخشی ہے۔ ہر شاعر دا ہک اپنا رنگ ہوندے، ہر پھل دی اپنی خوشبو ہوندی ہے۔

انھاں پھلاں وچوں ہک پھل، ہک شاعر بستی قاضی نال تعلق رکھن آلا پرویز مَنیر وی ہے۔ جیندی کتاب ایں وقت تہاڈے نظراں دے سامنے ہے۔ پرویز مَنیر ہک خوش اخلاق، ہر دل عزیز، محبتاں انسان اور خوبصورت شاعری کرن آلا شاعر ہے۔ ایندا ہک اپنا شاعری رنگ ہے۔ ایں طنز و مزاح دی وی شاعری کیتی ہے۔ مگر اے شعری مجموعہ اولپنے کیت، غزلیات اتے ڈوہڑے دے حوالے نال گھن آئے۔

پرویز مَنیر ہک محنتی شخص ہے۔ جیں اپنی محنت نال ادبی دُنیا اچ پلچل چاڈتی ہے۔ پرویز مَنیر کافی عرصے توں ادب دی خدمت کریندا پئے۔ مسلسل مشاعرے اور ملکی لیول دے مشاعرے اور ہر ماہ ادبی محافل دا انعقاد کریندے۔ جیہڑا کہ بہوں محنت دا کم ہے۔ پرویز مَنیر بہوں کم عرصے دیوچ ڈھیر سفر کیتے۔ لاہور تک مشاعرے وچ شرکت کیتی اے۔ ٹیلی ویژن تک پہنچے اور کافی ایوارڈ وصول کیتن اور پرویز مَنیر ہی واحد شاعر ہے۔ جیں صرف شاعری محافل کیتے ہک خوبصورت ادبی حال بنو آئے۔ ہن آندے ہنیں پرویز مَنیر دے شاعری رنگ آلے پاسے۔ پرویز

منیر اپنے تھل دی محرمیاں کوں ڈھدے ہوئیں دُعا کریندا نظر آندے۔

ہر کوئی جھوک تے جھمراں پاوے اللہ کرے

ساڈے تھل اچ رونق آوے اللہ کرے

پرویز منیر اپنے محبوب دی جدائی دا اظہار کریندے ہوئے آہدے۔

ہن محبت دی گال نہ چولیں

میں ہاں غم توں نڈھال چُپ کرونج

پرویز منیر اپنی تنہائی داخل کڈھدے ہوئیں اپنے آپ نال حال ونڈن دا گروی

ڈُ سیندے:-

جیون راند رسائی راہندے ہئیں

اپنے نال الائی راہندے ہئیں

اپنے آپ کوں رو رو اکثر

دل دا حال سنائی راہندے ہئیں

میکوں اے کتاب ہوں اچھی لگی ہے۔ باقی فیصلہ تئساں دوست کریسو۔ ضرور مطالعہ

کریسو۔

نیاز مند

شفقت عابد، لیہ

تھل دی موجھی ریت

□

بندے دے وسواس، پریشانی انسانیت دی تذلیل، انسانیت دی بے قدری، لُٹلے لُٹلے دی تریہ،

انسانی بگھ، حیاتی دی بے ثباتی، خود غرضی، لالچ، حرص، فریب، سیاسی سماجی تے معاشرے وچ بے انصافی،

طبقاتی ونڈ دی اُچ جھک، آنون آلی پہلی نسل پوددی فکر اچ اچ دے ایس پرفتن دور اچ ہک امید حوصلہ

تے توکل تے حیاتی گُزارن دا جذبہ بالکل نال نال موجود رہندے۔ شاعری ہک حساس جذبہ ہے، جذبے

دے نال نال لوٹیں دی کھیڈ داناں ہے۔ شاعری مسلسل گول داناں ہے، شاعری مسلسل سفر داناں ہے،

شاعری ٹمائی تے معصوم جھنیں آس داناں ہے۔ لوٹیں دا ورتاوا، نویں نویں خیالات، مختلف

تراکیب خوبصورت تاثر دے نال قاری پڑھن دی جس چیندے۔ محبوب نال گالھیں کرن یا محبوب دیاں

گالھیں کرن داناں ہے۔ سرانیکی زبان کوں خواجہ فرید دی زبان آکھیا ویندے۔ ایس واسطے مٹی دا اُنس

تیاہوں دی جس چیندی اچ دی سرانیکی شاعری ہنہاں زباناں اچ سرانیکی شاعری ہنہاں زباناں اچ

تھیون آلی کہیں شاعری کوں کہیں پیمانے نال تلو پر کھوڈ ٹھاوئے تاں قطعاً گھٹ نہیں۔ سرانیکی زبان دا شمار

دُنیا دی وسیع تے قدیم ترین زبان اچ ہوندے۔ ہنہاں زباناں اچ تھیون آلی شاعری آلی کار سرانیکی

شاعری دا سب توں پہلا تے سب وڈا موضوع محبت ہے کیوں جو محبت کوں رب کائنات ہوں وسیع معنی عطا

فرمائیں۔ شاعر اپنے وسیب، وسوں تے وسارخ دا مان ہوندے۔ شاعر امید دا پھل، محبت دی نشانی تے

علامت سمجھا ویندے۔ پرویز منیر محبت دی علامت تے پورا اُتر دے۔ فنی حوالے دے نال جیکر پرویز منیر

دی غزل، ڈوہڑہ یا کہیں صنف کوں ڈٹھاوئے تاں میڈے کیتے حیرانگی ہے۔ کیوں جو میڈے سامہنے پرویز

منیر صرف اور صرف طنز و مزاح دا شاعر نہیں۔ حالانکہ ادب دی سنجیدگی دا اے روپ حیران کن وی ہے تے

حوصلہ افزا وی ہے۔ قافیہ، بحر، ردیف، وزن اوزان لٹوکائی حد تک مجموعی طور تے معروف زمینیں دے

انتخاب کوں کم گھدے نہیں۔

ہک دور ہا آذ انظم توں شاعر چھر کیاں بھریند ہا لیکن وقت دے اُلے پلے آذ انظم دارواج
 ایں پاتے جونو جوان شعراء قافیہ ردیف دی پابندی کولوں چھر کدیں چھر کدیں مکمل طور تے آزاد نظم دا آسر
 گھن کے سوکھی شہرت دا بانی پاس کر کے شہرت پاتی اے، محدود کر کے آپنی گرفت مضبوط کیتی اے، پرویز
 مٹیر مشاعرہ گاہ اچ عوام الناس دا دل جیتن تے ادبی ماحول کول اکسیجین سمجھن آلا شاعر ہے۔ مٹجھی تھل دی
 ریت ایندی پہلی کاوش ہے۔ قاری تے وقت ڈونہیں بے رحم نگی تلوار ہن۔ پرویز مٹیر دے چٹکولے تے
 نال نال سنجیدہ پڑھو، سُنو تے جس چاؤ۔ پرویز مٹیر ادب دی کوکڑی جیویں جٹ اوندھے تے کھڑے کوکڑی
 مار کے چلھے تے پٹھے جٹ کول پیچ، کسی، کیا رے دی خبر ڈیندے۔ ایویں پرویز مٹیر دی ادب دی کوکڑی
 مضافات دے نال نال گل دُور دراز توں شعراء کرام ایندے ادھورے لاتے توڑا پڑن۔ سمجھ پورے قد
 نال آکے پچھدے پرویز مٹیر دا مشاعرہ کڈاں ہے۔ اتی سبک دے سبک اچ زندہ رہون آلیں کول ساڈا
 سلام۔ نمونے واسطے کجھ شعر:-

میں ہاں ساحل بھنور محبت ہے
 روح دا مُشکل سفر محبت ہے
 اکھ دی پپلی پُسنے توں نظر آ ونجیں
 دل جو روون لگے توں نظر آ ونجیں
 اکھیاں دا پانی ہے
 دل کون اگھالی رکھ

نیاز مند

عارش گیلانی

جمن شاہ، لیہ

□

سرائیکی شاعری کا شہزادہ

اس میں کوئی شک نہیں کہ لیہ کی دھرتی نے ادب میں اپنی الگ پہچان بنائی بلکہ ادب کو الگ
 پہچان دی، ڈاکٹر خیال امر و ہوی صاحب، نسیم لیہ، شعیب جاذب حمیدی ادبی ہستیاں لیہ کی پہچان ہیں۔ آج
 سے دو سال قبل کروڑ لعل عیسن ایک ادبی مشاعرے پر جناب پرویز مٹیر صاحب سے ملاقات ہوئی اور
 یوں ایک ادبی تعلق قائم ہوا۔ جہاں تک پرویز مٹیر کی شخصیت کا تعلق ہے وہ انتہائی منوذب اور مہلنسا شخصیت
 کے حامل ہیں، ہر وقت ادبی محافل کے انعقاد میں لگے رہتے ہیں۔ مزاج بہت ہی عمدہ لکھتے ہیں بلکہ کمال لکھتے
 ہیں۔ موصوف کی کتاب تھل دی مٹجھی ریت کا مسودہ میرے سامنے ہے اور میں سوچ رہی ہوں کہ اتنے
 بڑے شاعر پر میں کیا لکھوں، ان کی کتاب میں سب سے پہلے حمد اور نعت جو کہ کمال ہے حمد اور نعت کے
 شعر دیکھیے:-

تیڈی تسبی صبح شام کرے تیڈی کل مخلوق خُدا یا
 توں رازِق پالن ہار ہیویں تیں سب کون رزق عطا یا
 توں خالق گل مخلوق تیڈی تیں واہ انسان بنایا
 پرویز جہاں ان بزدے گئے تیں صرف ہے گن الوایا

عرب اچ پہلے تاں اندھارا ہا یکا

یکا دور کیتا چا اندھارا ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم

تقریباً تمام مسلمان شعراء حمد اور نعت کتاب کی ابتداء میں لکھ کر اپنے مسلمان ہونے کے ثبوت

اور اللہ اور اس کے رسول ﷺ سے محبت کی وجہ سے لکھتے ہیں اور دوسرا یہ کہ کچھ شعراء کتاب کی ابتداء میں حمد اور نعت نکلی سمجھ کر لکھتے ہیں اور پرویز مینیر صاحب نے بھی حمد اور نعت پیش کرے اللہ اور اس کے رسول کی بارگاہ میں محبت کا اظہار کیا۔

کتاب میں دو ہڑے تقریباً سرائیکی شعراء کتاب کے شروع میں دو ہڑے ہی لکھتے ہیں تو پرویز مینیر نے بھی روایت کو قائم رکھتے ہوئے لا جواب دو ہڑے اپنی کتاب کی زینت بنائے۔ ان کی غزل مجھے بہت پسند آئی کیونکہ ان کی غزل میں جدید غزل کے رجحانات کی طرف اشارہ ہے جو خوش آئیند ہے۔ غزل میں اسان الفاظ کا استعمال، آسان محاورے اور سب سے بڑی بات چھوٹی جروں کی تو بات ہی کیا ہے۔ چھوٹی جرمیں مکمل بات کرنا حالانکہ بہت مشکل ہے لیکن پرویز مینیر نے اسانی کے ساتھ اپنی بات مکمل کی۔ نمونہ کیلئے کچھ اشعار

ویلہا ہے اسور دا
سوچنے شعور دا
کچھ وی تاں ساہندا نئیں
بندہ ہے کرور دا
بُت پارہیدار ہے
ساہ دی امان دا

مجھے یقین ہے کہ پرویز مینیر کی کتاب سرائیکی زبان میں خوبصورت اضافہ ثابت ہوگی انشاء اللہ۔

ڈاکٹر ناہید کیانی
گلوبل ادبی فورم انگلینڈ

آپنی گال

الحمد للہ آج میڈی پہلی کتاب مارکیٹ آج آگئی اے ایندے وچ میڈی کوئی خوبی کا تھی بلکہ تئساں دوستیں دیاں دُعائیں ہن جوان میں جھیاں ادب دا طالب علم صاحب دیوان تھیندا اپنے۔ شاعری داشوق وی عجیب شوق ہے حیندے وچ کچھ دوست ناراض اتے کچھ راضی ہوندا لیکن الحمد للہ میں کوشش کیتی اے جو میں کنوں کوئی ناراض نہ تھیوے۔ ادبی کمیاں کوتاہیاں تھیندیاں رہاں ویندین پر آپو جان میں ادب دی خدمت عبادت سمجھ کے کیتی اے تے آئندہ وی ادیبیں دا جتیں جوڑ غلام رہساں۔ آج میڈی آئین شہناز قریشی میڈی نال ہوندا تاں کتنا خوش ہووے ہا پر موت وی ڈاڈھی اے جو بچھے کینجھے سچن کھس گھدے نس۔ میں کلہا گچھ نہ ہم بلکہ میڈی کے کافی سارے دوست میڈی نال ہن جو میڈیاں باہیں ہن جنہیں وچو چو ہدری لقمان مصطفیٰ ورک، محمد صفدر واگھرا، چندا خان اورہ، ملک سونا خان راں، ظفر عدم، صاحبزادہ قاضی محبوب سلطان، پروفیسر سید مظہر حسن شاہ،، ظہر خان شہانی تے میڈی وڈے بھر منظور حسین سراج، محمد طارق حبیب فاروقی، صاحبزادہ قاضی طارق سلطان، ڈاکٹر آصف خان ڈھانڈلہ تے سردار عرفان خان جسکانی میڈی وڈے دوست ہن جیڑھے ہر موڑ تے میڈی نال رہیں۔ ایم بی راشد تے ابوالکلام شہیر شرر میڈی وڈے اوچسن ہن جو اگر اے نہ ہوندے تاں میں اے کتاب کڈا ہن نہ گھن کے آسگد اہامی۔ میڈی شاعری ہی میڈی آئیند ہے۔ میں آئیندے وچ کیوں نظر داں اے فیصلہ وقت اتے قارئین تے سٹیڈا۔ اللہ مولا سارے دوستیں دا حامی و ناصر ہووے آمین۔

پرویز مینیر
بستی قاضی، کروڑ لعل عیسن، لہیہ

0304-4611117,

حمد باری تعالیٰ

اللہ توں ایں

مالک توں ایں

رازق توں یاں

تیں ساہ بخشا

رزق وی تیڈا

توں رزق ایں

توں ہیں خالق

چڑیاں، باز، پرندے سارے

جنگلاں وچ درندے سارے

□

سب مخلوق خدایا تیڈی

سارے تیڈی تسہی پڑھدن

صبح شام سُریندن تیکوں

ہن ہمبھیں دے

تیں آسمان زمین بنائے ہن

خوب ٹھہرائے ہن

توں لاثانی تیڈا کائی وی کائنی ثانی

میں پرویز بے عملا جھلا

تیڈے کولو آساں کلھا

تیڈی رحمت ست آسمانیں توں وی ودھ ہے

مالک میکوں معاف کریں چا

□

حمد باری تعالیٰ

تیڈی تسبی صبح شام کرے تیڈی کل مخلوق خدایا
توں رازق پالن ہار ہیویں تیں سب کوں رزق عطایا
توں خالق گل مخلوق تیڈی تیں واہ انسان بنایا
پرویز جہاں ان بنزدے گئے تیں صرف ہے گن الوایا

نعت رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم

ہر نعت ایچ اوند ا ذکر ہوندائے ہر نعت کوں رنگ لگ گئے
بے رنگ ہاسے بے حال ہاسے حالات کوں رنگ لگ گئے
پرویز مینیر ہر ذات ہی خوش ہر ذات کوں رنگ لگ گئے
جڈاں مدنی سیں دی آمد تھئی کائنات کوں رنگ لگ گئے

اُمت کوں سرو نی پلو تے ڈتے سنیں □
توڑے جیویں وقت گزارا ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم

آپ سنیں دا نور ہے جہان کوں ملیا
چن تے چمکدا ستارا ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم

اساں پرویز پلو سنیں دا ہے نپا
پڈی ساڈی پٹری کوں چا تارا ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم

نعت رسول مقبول صلی اللہ علیہ وسلم

بنا ڈو جہان دا سہارا ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم
ساکوں تاں ایں جان کولوں پیارا ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم

عرشاں تے چن دے ڈو ٹکڑے تھئے
جڈاں کیتا ذرہ وی اشارہ ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم

عرب اچ پہلے تاں اندھارا ہا یکا
یکا دور کیتا چا اندھارا ہے نبی صلی اللہ علیہ وسلم

□

اُنچ نہ بولیں تیڈی مرضی ہے میڈا سچن قصور تاں کانتی
 اوراں سڈ قاصدِ گلاں مونہہ تے کر کوئی او وی دور تاں کانتی
 جیویں توں پیا سنگت چھوڑیندا ہیں ایویں چن دستور تاں کانتی
 جیندے مگر مینیر کوں چھوڑ گھیا میں کوئی او وی حور تاں کانتی

کیا حال ڈیواں پرویز دا چن کیڑھے حال اچ رہندے پئے ہیں
 اِنچ ہجراں آن بیمار کیتا کدی اٹھدے ڈھاندے پئے ہیں
 کہیں طنز کیتا کہیں ٹھوکر لائی ہر کہیں دیاں سہندے پئے ہیں
 تیڈے شہر دے چھوٹے بالوں توں اچ پتھر کھاندے پئے ہیں

ڈوہڑے

□

تُساں کیا نی کیتا چن دلبر تُساں کرناں ہا اساں مرناں ہا
 اساں کیتیں آپ وفائیں دا مُل بھرناں ہا اساں مرناں ہا
 اَلزام جفائیں دا انت تُساں ہس دھڑناں ہا اساں مرناں ہا
 پرویز وفائیں کیتیاں ہن ہا اساں مرناں ہا اساں مرناں ہا

دستور ہے عشق دی دُنیا دا جیکوں کوئی بدلا نہ سگیا
 اتھ پیار دے ویری مٹدے رہے کوئی پیار مٹا نہ سگیا
 کہیں دور دے وِچ سر عاشق دا کوئی مُول جھکا نہ سگیا
 پرویز مینیر انہاں پیاریاں تے کوئی نہ پابندیاں لا نہ سگیا

اساں اپنئے آپ اِچ سُرخرو ہیں لا وِچ اَلزام او راہ پئے وی
 اساں لوک وِکاؤ نی ذہن اِچ رکھ ساڈے لا نہ دام او راہ پئے وی
 وِچ گول توں سنگتی مرضی دے کوئی خاص یا عام او راہ پئے وی
 پرویز میکوں نہ مینتاں کر پی تھیندی اے شام او راہ پئے وی

نِسے بیشک یار گلاب وانگوں مٹی ریت دے گلدان تاں ہیں
 نِسے خوش وسدے چن تیں وانگوں تیڈے باجھ سجن ویران تاں ہیں
 نِسے چتر چالاک زمانے دے تیڈی شان برابر شان تاں ہیں
 اساں اُچڑیے پُچڑیے ہیں لیکن اے من تاں سہی انسان تاں ہیں

□

ایں عادت توں میڈی توبہ ہے ایں عادت آن ستایا ہے
 ایں عادت توں رُس یار گیا ایں عادت یار منایا ہے
 ایں عادت اِچ سردار ہاسے ایں عادت ان پِنوایا ہے
 پرویز ایں عادت پیار آلی ساکوں آخر مار مُکایا ہے

تیڈے پیار دے وِچ اے بے دردا آ اے حال بنائی پھردا ہا
 اے اگل غربت دا تحفہ ہے اکیوں ہاں نل لائی پھردا ہاں
 تیڈے کان منیر میں جاہ جاہ تے اخلاق وِچائی پھردا ہاں
 توں ڈر گئیں ہک بدنامی توں میں پنڈاں چائی پھردا ہاں

ساکوں علم ہے تیڈیں نیتیں دا توں ہر دا یار پریں تھی
 اساں پرکھ گھدے ہن عرصے توں تیڈے سب کردار پریں تھی
 توں دوغلا شخص ایں دُنیا دا او بے معیار پریں تھی
 پرویز خُدا دا ناں من ہُن نہ کر اِسرار پریں تھی

بھانویں سَنکھ ہر روز سلام کرے آ اگلکڑیاں پاوے نہیں بھلدا
 آ روز رُجھیمیں وقت گھنن کوئی وقت کھناوے نہیں بھلدا
 توڑو میلہ ہووے خوشیاں دا ا کوئی جُھمراں لاوے نہیں بھلدا
 پرویز یکی کائنات میڈو توڑو تُوڑو کے آوے نہیں بھلدا

□

توں نال ہانویں اے یاد کھڑے ہر رات آ پیرے چُمدی ہئی
میں سَکھ اِچ ہم تاں سنگتیں دی بھتات آ پیرے چُمدی ہئی
چو پھر ہمیشاں خوشیاں دی بارات آ پیرے چُمدی ہئی
جڈاں زَر دولت میڈی نوکر ہئی کائنات آ پیرے چُمدی ہئی

اتبار جڈاں نی رہ ویندے بندے نظراں توں وی گر ویندن
یکی عمر دی جتی ہوئی بازی کوں ہک منٹ اندر او پھر ویندن
جیڑھے کوڑ دا آسرا گھندے ہن تھی دل توں وی تر مر ویندن
نہ دربار دیں قسمیں کوں ہتھ رکھ قرآن توں پھر ویندن

توں ہانویں میڈے بختاں دا ایویں چرچا عام ہوندا ہا
ہک وقت ہا تیڈی یاری دا جیڑھا ہک الزام ہوندا ہا
پرویز نگینہ سنگتاں دا بندھاں ہک بے دام ہوندا ہا
تیں چھوڑیے ہر کوئی چھوڑی گئے نتاں وقت غلام ہوندا ہا

جڈاں چھوڑ ٹُریا ہا یاد کھڑے کوئی کندھاں لگ لگ روندا ہا
بے چنت جہان دے ہاسیں دا ہر وقت کوئی شر ہوندا ہا
تیڈی مونجھ دے ہانہیں کوں یکدم تیڈے نکھرن دا ڈر ہوندا ہا
پرویز جڈاں توں نال ہانویں میں ہوندا ہم پھر ہوندا ہا

□

بے رحم مزاج دیاں واگاں جھل تیڈا سارا کُوڑ نترنے
پلو پدھ گھن اوکھیاں رہواں توں تیں آخر کار گزرنے
ودا ظلم کریندیں سنگتاں تے تیں آخر پک ڈینہہ مرنے
پرویز قیامت دے ڈینہہ میں تیڈا شکوہ رب کوں کرنے

نہ طعنے ڈے ساکوں غُربت دے این فقر بزار کوں مل گھنسون
منصور سلامیاں آ ڈیسی جنیں ڈینہہ این دار کوں مل گھنسون
کردار اساکوں مل گھنسی یا ول کردار کوں مل گھنسون
پرویز این تھنسی پنجن دے اسان ہر حبار کوں مل گھنسون

جڈاں سیت اساڈا نوکر ہا ساڈے کولو آ جگ ہا ہندا ہا
ہیا یار اساڈا ہا جیڑھا ساتھوں پل وی نہ رہندا ہا
پرویز او ویلھا یاد کھڑے جڈاں کھڑے سجھ وی پچھ کے لہندا ہا
اج کھلدا پٹھے غیراں وچ جیڑھا پل نہ ڈکھ سھندا ہا

جیڑھا قسماں چاوے اُلفت دیاں بعد اج انسان نہ رہوے
اللہ سہیاں آنجھے سنگتیں دا کوئی وی احسان نہ رہوے
بے مہتی سنگت دا کیا فیہہ جڈاں پل پہچان نہ رہوے
بے فیضے سنگتی چھوڑن تاں پرویز ارمان نہ رہوے

□

افسوس پُجاری دُنیا دا زندانِ انسان کوں کھاندا پئے
مر گئی اے اُلفتِ نفرت دا طوفانِ انسان کوں کھاندا پئے
چو طرف اندھارے سوجھلے دا نُقصانِ انسان کوں کھاندا پئے
پرویزِ اے کینجھا دور آ گئے انسانِ انسان کوں کھاندا پئے

جڈاں ویسی دھاں اسماناں تے بے رحم مزاج بدلسن
کڈی رعیت دی سُنڑسی رب اکبر چلو کہیں ڈینہہ راج بدلسن
سب ریتاں رسماں بدل ویسن پک وقت سماج بدلسن
او وقت آسی پرویزِ میاں بیکار رواج بدلسن

ہے زندگی لاٹ پلائی جھنیں کہیں شام دے پک منظر وانگوں
ہر لحظہ ویندا ویندا پئے پل اوکھے یار سفر وانگوں
اونوں ٹھیک اے منزل سوکھی ہے پر راہ لگدا ہے بر وانگوں
اے وقت قیامت وانگوں ہے بیا جیون روگ حشر وانگوں

جیڑھے مونجھ توں مردن بعد تیڈے او رہندے رہندے رہ ویسن
توں ونج سگدیں تیڈے نکھڑن دے ارمان یکے ساہ سہہ ویسن
اساں نیں مردے جے مروی پئے نُقصان دیاں باریں گہہ ویسن
پرویزِ میاں اسماں جی پوسوں جیڑھے سرتے بار ان لہہ ویسن

□

نفرت اے جیندے انسان کھادی ویندی ہے
لگدا ہے ایویں جو جہان کھادی ویندی ہے

ہر بندہ ودا ایویں پیرے اُتوں ہٹا ہے
لاچ انسان دا ایمان کھادی ویندی ہے

نیلا اسمان جیویں ہک پاسو لاندھا پئے
ایویں لگے بھوئیں اسمان کھادی ویندی ہے

ساوے جھنیں غلاف وچ لاتھا ہے سفیل تے
گھر وچ سیوی ہے قرآن کھادی ویندی ہے

سولہ پاس بچڑا تاں غاری ودا چاتی ہے
گل اے مینیر ساڈی جان کھادی ویندی ہے

غزلاں

بے رُخی دا گلہ نہیں کیتا

دوستی دا گلہ نہیں کیتا

گھپ اندھاریں دے وِچ ریہاں لیکن

روشنی دا گلہ نہیں کیتا

وقت پل پل عذاب وانگوں ہا

کہیں گھڑی دا گلہ نہیں کیتا

بھانویں گزری ہے رین دردیں وِچ

زندگی دا گلہ نہیں کیتا

اساں پرویز مر کراہیں وی

یار جی دا گلہ نہیں کیتا

زندگی کمال کر ڈتے

جیونا محال کر ڈتے

ہجر کہیں دے کیا نہیں کیتا

درد توں نڈھال کر ڈتے

میں سُنیا ہے جو ولا تَساں

رابطہ بحال کر ڈتے

تیں تیاں آکھیا ہا گیا ولیا

تیں تیاں آندیں سال کر ڈتے

ہُن سبھ لگی ہے اے میکوں

کیا تو کیا زوال کر ڈتے

□

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
□ چا نہ قسماں توں گجھ نہ ثابت کر
نال میڈے جیکر محبت ہے

ذہن دے وچ رکھیں حقیقت ہے
دوستی دا ثمر محبت ہے

ساکوں پرویز آزما نہ توں
جے توں سوچیں اگر محبت ہے

میں ہاں ساحل بھنور محبت ہے
روح دا مُشکل سفر محبت ہے

میں اندھاریں دے باب ہاں لیکن
روشنی دا نگر محبت ہے

پیا کیویں مثال ڈیواں میں
میں چکوری قمر محبت ہے

جھمراں پاؤن کنوں نِسے ڈردے
سہرے گاؤن کنوں نِسے ڈردے
توڑے رستے تے شیشے پئے ہووِن
تیڈو آون کنوں نِسے ڈردے
یار رُسدے اگر تاں کیا تھیبسی
پیریں ڈھاؤن کنوں نِسے ڈردے

□ سِک دے سانوں کنوں ڈرانویں ناں
اساں سانوں کنوں نِسے ڈردے
اساں کلے دے یار وارث ہیں
حق الاون کنوں نِسے ڈردے
پرو واڈھی ہیں چور نپ گھنسون
پیرا چاون کنوں نِسے ڈردے
اساں پرویز سب حسینی ہیں
سِرکٹاون کنوں نِسے ڈردے

جنہاں جنہاں دل لایا عشق اچ رلے ہن □
چاٹاں نال خود منہ لعل کیتی ودے ہن

جیڑھے جیڑھے حق والی گال اُتے کھڑے ہن
اوہے بندے وڈا اے کمال کیتی ودے ہن

جیندیاں دے نال جھیرے ہر کوئی لیندا ہے
مویاں نال ویر کئی سال کیتی ودے ہن

ہس پرویز تہیڈا آخری ڈیہاڑا ہے
اللہ سیں دے نال جیویں گال کیتی ودے ہن

یار ساڈے یار وی کمال کیتی ودے ہن
دو کھے تے لڑائیاں ساڈے نال کیتی ودے ہن

ڈھولے ساکوں ہتھھاں اُتے ایویں نچوایا ہے
گوڑھی نال اچ جیویں بال کیتی ودے ہن

سُنھیں جھنمیں بازار اچ رونقاں تاں آیاں ہن
یار ساڈے کھلے اچ وال کیتی ودے ہن

تھل دی مُنجھی ریت پرویز مینیر
 جڈاں میڈے ساہ نکلن ایں سینے وچوں □
 میڈے لب تے کلمہ آوے اللہ کرے

اکھیاں مونجھیاں اوندا چہرہ ڈیکھن کیتے
 مونہہ توں زلفاں یار ہٹاوے اللہ کرے

اوکھے وقت اچ سارے سنگتی مونہہ کر گئے ہن
 کہیں تے وقت زوال نہ آوے اللہ کرے

ہس پرویز گئی اللہ انجھا بندہ بھچے
 دھرتی اتوں کفر مٹاوے اللہ کرے

ہر گئی جھوک تے؟ ٹھمراں پاوے اللہ کرے
 ساڈے تھل اچ رونق آوے اللہ کرے

ہر سوں عید ہے ساڈی عید وی تھی پووے ہا
 سانول ساکوں مونہہ ڈکھلاوے اللہ کرے

باغ دی رونق ولے ساوے پھل تھی پوون
 بلبل پیار دے گیت سٹاوے اللہ کرے

تھل دی مَنجھی ریت پرویز مَنیر
ساڈے پاسے سُنئے سے جو وکھرا رواج آئے
سُنئے سے جو سود وی حلال تھیا کھڑا ھے

ہوئے ہا جو وُج کے ڈساوے اے یار کوں
مَنجھیں کنوں جیوئاں محال تھیا کھڑا ھے

ہُن اوندے کنیں کولوں فون سرو لہندا نی
غیریں نال رابطہ بحال تھیا کھڑا ھے

ڈس پرویز کیویں دھی پرناواں میں
قرضے توں کالا ہر وال تھیا کھڑا ھے

ڈکھیں کنوں چہرہ اوندا لال تھیا کھڑا ھے
مجنوں تاں حال توں بے حال تھیا کھڑا ھے

سنڑدا نی کوئی گل اتھ مظلوم دی
ہر کوئی ظالماں دے نال تھیا کھڑا ھے

توئے اوکوں نکھڑیں ہوئیں لحظہ کھن تھیا ھے
لگدا ھے ایویں جیویں سال تھیا کھڑا ھے

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
حسینؑ ناں نماز دا نماز ناں حسینؑ دا
تہوں تاں سِر کوں سجدے وِچ کٹا گیا حسینؑ ہے

اوں دین کوں لٹا ڈتا رب دی پک رضا اُتے
تے لعل وی مشوم جھنیں گہا گیا حسینؑ ہے

پرویز جیڑھا دین اے اج تائیں بلند ہے
کفر دی دیوار کوں ڈھاوا گیا حسینؑ ہے

کربلا دی ریت تے آگیا حسینؑ ہے
حق دا سدھا راستہ ڈکھا گیا حسینؑ ہے

حسینؑ حق تے کوڑ دا فرق جو ڈسا ڈتا
خُر جھنیں ضمیر کوں جگا گیا حسینؑ ہے

حسینؑ ایں جہان تے قاریِ عظیم ہے
سانگ تے قران کوں سٹا گیا حسینؑ ہے

کیڈے ہی بیچارے ہن
درداں دے مارے ہن

اللہ سنیں دے لوک وی
اللہ سنیں کوں پیارے ہن

چھوٹا جھیاں بندہ ہاں
ڈُکھ پہوں سارے ہن

ساکوں تاں وے سانولا
تیڈے ہی سہارے ہن

□ سُنیے سے جو عشق اِچ
ازلوں خسارے ہن

عشق آلے بار وی
ساڈے کولو بارے ہن

نیناں کولو بارش اے
بُت مٹی گارے ہن

توں جو نہیں مَنیر آ
چار سو اندھارے ہن

ویلہا ہے اسور دا
سوچنے شعور دا

کچھ وی تاں ساہندا نئیں
بندہ ہے کرور دا

اللہ سئیں کول گولوں ہا
کولو دا ہے دور دا

اساں جے ہے سوچناں
سوچنے فتور دا

□

بدن اوندا مٹی دا
چہرہ اوندا نور دا

کیا بڑیے پڈیے ہوئے
بیڑی اُله پور دا

موسے کولوں پچھنے
راستہ میں طور دا

حال تاں سناوو ہا
قیس بے قصور دا

ویلہا پرویز جُل
سفر ہیوی دُور دا

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
لُڈ کرے آ ونجے ساہ نئیں تاں ویندے ہن □
ہالی تائی آیا نئیں ساکوں جیندے بھالے ہن

باہرو توڑو پوہ اے اندروں جولائی اے
باہروں جے سیالے ہن اندروں ہنالے ہن

ایڈا سوہٹاں بندہ اے اللہ دا کمال اے
سانولے دے نین جیویں نور دے پیالے ہن
راہ دے تھکیرے دا پچھ پرویز توں
چہرے تے ڈاپ اے پیریں اُتے چھالے ہن

کم تیڈے اللہ سائیاں کیڈے ہی نرالے ہن
اساں مجبور ہسے لباں اُتے تالے ہن
متھے تے محراب اے اندرو فتور اے
اساں تاں گنہگار او تاں اللہ والے ہن
مونہہ اُتے کھل اے کیڈا کالا دل اے
باہروں چٹے چٹے ہن اندروں تاں کالے ہن

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر

بھونیں اسمان دا

پتہ نی جہان دا

گالھیں کولوں لگدا ہے

پتہ بے ایمان دا

بُت پارہیدار ہے

ساہ دی امان دا

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر

□

ساڈے کولو پچھ نہ

تھئے نقصان دا

اللہ میاں وارث اے

ساڈے سائبان دا

آدر کریندا ہے

آئے مہمان دا

پچھ پرویز توں

ڈٹھے ہوئے مکان دا

□

یار جے تیں رکھنے
یار وی مثالی رکھ

توں جے لچپال ہیں
چچھیں لچ پالی رکھ

اکھیاں دا پائی ہے
دل کوں اگھالی رکھ

شودے پرویز کوں
جالی رکھ جالی رکھ

سوچ کوں سنبھالی رکھ
اکھیاں کوں بھالی رکھ

یار دے خیالیں وچ
دل کوں وندالی رکھ

رات اے اندھارا ہے
ڈیوا شیوا پالی رکھ

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر

موجھ دی قطار دا
غم کھاندے یار دا

تیکوں پتہ کائنی
عشق آلے بار دا

چہرے کولوں ڈسدے
اندروں غبار دا

تیکوں ایویں ٹھاندی نئیں
گلہ کریں پار دا

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر

□

سچ الویساں میں
پتہ وی ہے دار دا

ہک پاسہ خالی ہے
دل دی دیوار دا

سُنو پرویز جی
ساہ ہے ونگار دا

بھوئیں آسمان دا
پتہ نی جہان دا

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
وفا کریں ول نسب وی ڈیکھیں □
تیں ورنہ نقصان پاوئاں ہے

اے رات اتنا طویل تھی وُج
میں روح دا راجہ رهاوئاں ہے

جے عشق بار اے تاں بھلا تھیوی
اساں تاں مونڈھیں تے چاوئاں ہے

تیڈی ہے پریر اپنی مرضی
میں تیڈے در تانی آوئاں ہے

اکھیں توں سانوں وساوئاں ہے
غمیں دا نوحہ سناوئاں ہے

اے مست موسم مزید کھل آ
میں کہیں کوں اپناں بناوئاں ہے

جو رات ڈینہہ ہے چنگائی کیتی
شر تیں آخر تاں چاوئاں ہے

اپناں اندر سنبھال چُپ کر ونج
ایڈے اوڈے نہ بھال چُپ کرونج

ہُنِ محبت دی گال نہ چولیں
میں ہاں غم توں نڈھال چُپ کرونج

اندری اندر جے روئے روگھن
اپنا اندر اگھال چُپ کر ونج

□ عشق جیون دا کائے نہیں چھوڑیا
پُچھ نہ دردیں دے حال چُپ کرونج

او نہ آندا تاں موت سرتے ہئی
میں ساہ تھئے بحال چُپ کرونج

ساڈا پرویز ہار کے جیتے
ڈیکھ ساڈا کمال چُپ کرونج

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
□ تھلے راز نیاز وے کملا
سینے وچ دفنائی رھندے ہیں

اساں یار مراثی جگ دے
ہرگز دول وچائی رھندے ہیں

تھل دی یاد اندر ڈمینہہ راتیں
موجھیں کوں وندلائی رھندے ہیں

کوئی پرویز کہیں دا کائنی
دل کوں اے سمجھائی رھندے ہیں

جیون راند رسائی رھندے ہیں
اپنے نال الوائی رھندے ہیں

اپنے آپ کوں رو رو اکثر
دل دا حال سُٹائی رھندے ہیں

غم دا بار ازل توں اساں
اپنے سرتے چائی رھندے ہیں

مَنجھ تیڈی ستائے رَجِ روائے رات ڈینہہ □
راند اتجھی رے توں نظر آ ونجییں

اکھ توں دامن تلک ہنجھ نہ پہنچے پئی
ادھا رستہ مئے توں نظر آ ونجییں

میڈی پرویز اتنا دُعا ہے فقط
کوئی سبب بن ونجے توں نظر آ ونجییں

اکھ دی پپی پُے توں نظر آ ونجییں
دل جو روون لگے توں نظر آ ونجییں

میڈیاں تماشہ بناون بھلے
خواب اتجھا ڈسے توں نظر آ ونجییں

میکیوں میڈی خطا دی سزا مل ونجے
بھاہ دا مچ آ پے توں نظر آ ونجییں

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
میں ہے گولی زمانے دے وچ بہوں مگر
میکوں ملدی نہیں پئی وفا گول ڈے

کتنا مُشکل ہے جیون زمانے اُتے
ایں توں ودھ کے جے ہے کوئی سزا گول ڈے

خود کوں رولی کھڑا ہاں جہاں دے اندر
میکوں احسان لا ہاں ولا گول ڈے

جیڑھا پرویز ساڈا مسیحا بنے
انجھا لیڈر کوئی رہنما گول ڈے

درِ دل دی میکوں اج دوا گول ڈے
اے فقیر آ ایں کر جو خدا گول ڈے

روز ڈیندا ہیں دڑ کے قضا دے میکوں
جے ہے ڈسدی تیکوں تاں قضا گول ڈے

تیڈے وس ہے جیکر جے ہے ممکن تاں ول
میڈیں دھیریں رُل گئی ردا گول ڈے

□ نفسا نفسی دا عالم ہیوی چار سو
حرص لالچ دے وچ ہے ودا ہر بشر

اپنیں پاکیزہ نظریں دا جادو جگا
کہیں دے دل تھیوے متاں استخجا اثر

اپنے گھر دو توں پرویز جلدی ولیں
تیڈے بھالے دے کیتے پئی ہے قبر

کوئی نی ہمدرد دُنیا تے کہیں دا مگر
تھی سگی جے اگر کہیں دا بھالا نہ کر

عشق کیتی ہیوی ول نہ رونویں ودا
تیڈی قسمت مقدر دے وچ ہن پتھر

اے جہاں ہے بنیا دنیا داری کیتے
دُنیا داری دا گھر وڈا اوکھا نگر

زندگی مختصر
وڈا اوکھا سفر

کہیں دا احساس کر
تھی سگی جے اگر

راستے پُر خطر
بے فکر تھی کے کر

بے پناہ خوف ہے
مار ڈیسی اے ڈر

□

کوئی ہمدرد نہیں
کہیں دا بھالا نہ کر

سئیں دی خوشبو ایویں
جیویں مُشک و عنبر

جیڑھا مدہوش ہے
عشق دا ہے اثر

میڈا پرویز اے
دُنیا داری حشر

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
□ آپ اپنی انا دا توں مجرم نہ بن
بے وجہ کہیں دی کوئی تابعداری نہ کر

عشق دا راہ ویندا ہے سدھا موت دو
نال ساڈے توں اپنی تیاری نہ کر

اے نصیحت میڈی توں پلو بدھ گھنی
کنڈھی نفرت دی راہ تے اُساری نہ

بھلا تھیوی ایویں دل ازاری نہ کر
نال ساڈے متھل توں مکاری نہ کر

یکی عمراں دے دشمن سدا ٹھیک ہے
توں ایں قابل مہویں یاری یاری نہ

اپنی تہذیب دا ٹھیک اے وارث ہویں
غلط رسمیں دی پر آبیاری نہ

راہ تے آواز سُنائی ڈیندی ہئی
جیون کوڑ جہاں تاں سارا دکھا ہے

کر کے اکھیں کوں پُر آب خرچی رکھین
جے جتی خواب ہن خواب خرچی رکھین

اپنے اعمال گھن کے اگو تے نی گئے
خود کو کیتا ہے بے تاب خرچی رکھین

جتنا علم و عمل ہا بچایا نئے
اپنے حصے دے کجھ باب خرچی رکھین

رات پرویز رونا ریے ابتلا
کتنا گوہر نایاب خرچی رکھین

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
□ کہیں جے پچھتا تاں اے ڈسا ڈیساں
وڈا اوکھا ہے راہِ محبت دا

دل کوں آکھیے می باز آ وِج توں
ناں نہ چانویں ولا محبت دا

توں محبت دا آکھ کے مگریں
ہُن توں وعدہ نہھا محبت دا

میکوں پرویز کل شرر آکھیے
سُن اے گُن ہے الا محبت دا

میں ہاں لبھدا دوا محبت دا
گجھ تاں رولا مُکا محبت دا

ڈینہہ حشر دے پتہ ہے کیا تھسی؟
پہلے پچھسی خُدا محبت دا

ایویں تھیندا ہے میڈے اکھیاں توں
روز رہندے ڈوا محبت دا

تھل دی مَنجھی ریت پرویز مَنیر
 پہلے والی گال نی کوئی نہ رساں نہ ریتاں
 نہ دولی نہ جُھمر دے پڑ نہ کوئی اُٹھ کچاوے

عشق نی سوکھا گلیاں دے وِچ نچناں وی پوندا ہے
 سُنیا ہوسی بلہا کیویں نچ کے یار مناوے

اوندیاں مونجھاں ہُن تاں اصلو جیون وی نیئیں ڈیندیاں
 ات واری جے آندے آوے مونجھیں نال مُکاوے
 اوکوں اکھو ہُن پرویز نی بچدا اوندے باجھوں
 جتنا جلدی تھیوے اوندو آوے آوے آوے

رات نی مَکدی نندر نی آندی قصہ کوئی سُنواوے
 رات دھمن توں پہلے پہلے کوئی آوے الواوے

پہلے دوکھے ڈھیر جھلیے ہن ہوش اِچ آئے نی حالی
 پیار محبت سارا کوڑاے کوئی نہ دوکھے کھاوے

تھل اِچ تس دا راج ہے اتنجا ہر پوٹا ہے تسا
 سَکدے ویندن تریہہ توں اکثر وُن نی تھیدے ساوے

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
□ جیڑھا ہوش اِچ ہے بے ہوش کرنے اوکوں
مشورہ ڈپونے وت ولا پیار دا

جے تیں اپنی خُدا توں ہے منواوئی
واسطہ ہے مننیدا خُدا پیار دا

توں اِلیسین جیکر اساں بچ پوونے
نال ساڈے توں جانی الا پیار دا

میں تاں پرویز جیون توں تنگ آ گیاں
بھلا تھیوی توں کوئی حل ڈسا پیار دا

درد ودھدا ویندا ہے جیڑھا پیار دا
جُل رُی گولوں ہا کوئی دوا پیار دا

کہیں کوں کیا حال ڈیاں میں ہرجائی دا
میکوں دوکھا ڈتے بے وفا پیار دا

جیڑھا روندا ودا ہا او پاگل تھیا
شہیت وی چاتی ودا ہا صلہ پیار دا

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
□ میں ہاں پکھڑو آزاد جنگل دا
تیڈی گاری کنوں نمہی ڈردا

سچ سٹاون تے آ گیا جیکر
کہیں بزاری کنوں نمہی ڈردا

میں تاں مزدور ہاں ہمیشہ توں
میں تغاری کنوں نمہی ڈردا

سرتے پرویز پنڈ ہے غم دی
حولی باری کنوں نمہی ڈردا

دل آزاری کنوں نمہی ڈردا
تیڈی یاری کنوں نمہی ڈردا

دُنیا داری فریب ہے جیکر
کہیں مداری کنوں نمہی ڈردا

میڈا سینہ تیار ہے ہر پل
ڈکھ دی آری کنوں نمہی ڈردا

کھل الویسو خوش تھی ویسوں
پیار کریسو خوش تھی ویسوں

پیار کرن دا ساکوں ہک ادھ
موقعہ ڈیسو خوش تھی ویسوں

دل دی تسی دھرتی اُتے
پھیرا پیسو خوش تھی ویسوں

□ ساڈیں ہنجھوں نال تساں جے
پیر دھویسو خوش تھی ویسوں

جاں وی در تے ٹر کے آسوں
خلق ونڈیسو خوش تھی ویسوں

پیار پریت دیاں گالھیں تھیں
حال سُنڑیسو خوش تھی ویسوں

خواب وچالے سنیں پرویز آ
آ جے ویسو خوش تھی ویسوں

□ توں وی ہک ڈینہہ چھوڑی ویسین
یار کھوکا وہم تھیا ہے

دل دے اندر کوئی بچ ترٹ ہے
اندری اندر ہک کڑوا ہے

ہجر تیڈے دیاں راتیں کھاندی ن
رات دا لحظہ پہوں اوکھا ہے

کیا پرویز دا پچھدو میں توں
ہیر دا جیویں رانجھا ہے

عشق نی سوکھا بلدی بھا ہے
میں نی کیتا آپ تھیا ہے

میں تاں روندیاں کہیں دی یاد اچ
توں کیوں روندیں تیکوں کیا ہے

رشوت چوری عام ہے اتھاں
کہیں کوں اتھ ناں خوف خدا ہے

□ جیڑھے تساں پیار اِج لکھیے
خط او یار سنبھالی پئے ہیں

دل دے اندر ہجر تہاڈا
حالی توڑیں پالی پئے ہیں

دل میلا ہے صاف نی تھیندا
اکھیں نال اگھالی پئے ہیں

دید کرم دی بھالن متاں
تہوں پرویز سواہی پئے ہیں

بھال بھلیندے حالی پئے ہیں
آس دا ڈیوا بالی پئے ہیں

آسو تاں دیدار کریسوں
راہ تے اکھیں بھالی پئے ہیں

اِج نی آیا کل آ ویسی
آکھ تے مونجھاں ٹالی پئے ہیں

ساہ ساہ نال سنبھال تہاڈی
ساکوں جانی بھال تہاڈی
خواجہ سبیاں رخ چا موڑیو
سُک گئی ہے تہوں جال تہاڈی
ساڈے سینے ڈیکھو آقا
عشقِ محبت آل تہاڈی

□ جتھاں نامِ محبت آیا
میں ہے چولی گال تہاڈی
ڈیکھ گھدی ہے آخر اسان
لُح پالی لُچال تہاڈی
ہک واری تاں ڈیکھ ونچو ہا
نوکر ہے بے حال تہاڈی
ہن پرویزِ احساس ہے تھیندا
میں نی سبھی چال تہاڈی

آپ محبت کیتی ہاوی
آپ کرامت کیتی ہاوی

کھل کھل ساڈو ڈٹھا ہاوی
یار شرارت کیتی ہاوی

آکھیا ہاوی تیڈا میں ہاں
ظاہر عقیدت کیتی ہاوی

□ کجھ ڈینہہ ساڈا تھیا ہاویں
خاص عنایت کیتی ہاوی

غیر دے سامہنے میڈا تھیوں
کتنا جرات کیتی ہاوی

چھوڑ کے ویندا تھیا ہاویں
یار قیامت کیتی ہاوی

تیں پرویز دے نال محبت
سوچ حقیقت کیتی ہاوی؟

جیہڑا تیڈا منکر ہوئی
آقا سبیاں کافر ہوئی

اوہو بندہ عشق کر لئی
جیہڑھا گھرو وافر ہوئی

پیار لکھیوں جتنا جانی
ہک ڈینہ آخر ظاہر ہوئی

□ جتنا کٹھے راہسوں لکین
جان نکھیڑا آخر ہوئی

انت نکھیڑا سہناں پوسی
میڈا دل وی صابر ہوئی

ڈیکھ انگاریں اُتے ٹُرسی
جیڑھا جیڑھا طاہر ہوئی

حق دی جو تبلیغ کر لئی
او پرویز پیمبر ہوئی

یکدم تہاڈی یاد ہے
دلڑی تاں ایں آباد ہے

اساں نی کٹھے اج تہوں
غیریں دی تھئی امداد ہے

جیہڑھا وی نکھڑیے یار توں
وَل نہ تھیا او شاد ہے

□ ساکوں نی سدھ رہ گئی کوئی
کیتا کہیں برباد ہے

موجھیں دا پائی رنج ملیا
ہجراں دی مل پئی کھاد ہے

پنچھی اڈیے نی جے تلک
پٹھا ریہا صیاد ہے

انجھی غزل سنوا گیوں
پرویز تیکوں داد ہے

سجھ دا سیک نشابر کھڑے
میڈے کون برابر کھڑے

موت آئی ہے تاں ایں تھیا ہے
بے گھر گیا اج گھر کھڑے

توں نکھڑیں تاں اکھیں اندر
حالی تانی منظر کھڑے

□ جنیں وی پیار کیتا ہے اتھاں
مونجھا ماندا اکثر کھڑے

اجاں وقت ہئی توبہ کر گھن
حالی کھلیا او در کھڑے

کیوں ونج کہیں دا بھلا کیتس
ڈسو بھولا کیا کر کھڑے

ساڈے دل دے اندر رہندے
توڑے اکھ دے اوڈھر کھڑے

حال ڈیواں راز دا
اللہ بے نیاز دا
ویلہا وضو کر آ
وقت اے نماز دا
سوچ توں اخیر دا
سوچ نہ آغاز دا

□

جگ سارا ویری اے
تیڈی پرواز دا
بے سُری سُری ہے
پتہ کائنی ساز دا
کہیں کوں ڈساویں نہ
آپنے توں راز دا
کوئی پرویز نہیں
تیڈے انداز دا

□ تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
سوکھا ہر گز تھیندا کائنی
اوکھا رستہ اوکھا ہوندے

کچھ تاں مونجھاں سہی چا ڈیو
روز دا جھیرا اوکھا ہوندے

غزل سوکھی ہوسی لیکن
ایندا مقطعه اوکھا ہوندے

ہن پرویز توں ول آ میڈو
یکدم بھالا اوکھا ہوندے

بھا دا چچہ اوکھا ہوندے
تانگھ تپشہ اوکھا ہوندے

عاشق ٹر دِن جیہڑھے رستے
اوہو رستہ اوکھا ہوندے

سوچ تے کرتوں جانی میڈا
پیار دا پنگھ اوکھا ہوندے

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
□ رات دا وقت ہے جُل عبادت کروں
میں سُنّے اللہ خوشیاں ونڈیندا کھڑے

وقت آ گئے جے مشکل تاں ہر دوغلا
یار بن کے میکوں آزمیندا کھڑے

اساں کیوں بھلوں اساں مر نہ ونچوں
ساڈے سینے تے کوئی مُنگ ڈلیندا کھڑے

جیڑھا پاگل کھڑا ہے ذرا غور کر
ڈیکھ پرویز نہیں؟ کیا کریندا کھڑے

بے وفا پیار دی پت مریندا کھڑے
نال غیریں دے اج وت الیندا کھڑے

کہیں دے بھالیں دے وچ عمر گالی ودے
کوئی اکھیں توں سانوں وسیندا کھڑے

اوں کہیں دے رقبیں کوں خوشیاں ڈتین
کہیں دے سینے تے آریاں چلیندا کھڑے

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر

جیڑھا بھائیوال ہے

اج ساڈے نال ہے

بھالا تھیوی وقت آ

ساڈا بُرا حال ہے

جیوئی دے روگ ہن

جیوئاں محال ہے

پک مزدور دا

روٹی دا سوال ہے

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر

□

کہیں شے دی کمی نہیں

موجھ ہے ملال ہے

سارے سنگی چھوڑ گئے

شاید زوال ہے

اوکھ وچ جیوئاں

اے وی تاں کمال ہے

سانوئی مُنیر خان

اکھیں دا اگھال ہے

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر

پیار دا اثر ہے
ساکوں کیڑھا ڈر ہے

سُنئیے سے جو دل وچ
اللہ سنیں دا گھر ہے

اساں کاکھے تھیندے نئیں
جنگل اے یا بر ہے

موجھ ہے تے میں ہاں
کمرہ ہے در ہے

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر

□

اوہو وڈا بندہ ہے
جیندے کولو ذر ہے

حشر آلے ڈینہہ تاں
تھیوناں حشر ہے

پیریں اُتے چھالے ہن
تھل دا سفر ہے

پیار پرویزن آل
ساکوں کیتا بر ہے

تھل دی مُجھی ریت پرویز مئیر

زور دا الا ہئی
پہا کڑوا ہئی

اکھیں کولوں اوڈھر ہا
سامہنے کھڑا ہئی

ساڈا ناہی بنڑدا
گال تاں صفا ہئی

تیڈے کیتے بندہ ہا
اوندے لُو خُدا ہئی

تھل دی مُجھی ریت پرویز مئیر

□

ونج وے مداعی آ
اللہ دی بلا ہئی

جڈاں جھیرا مُک
جھیرا کیوں ولا ہئی

پیار دے مریض دا
یار ہی دوا ہئی

ساکوں پرویز جی
ماء دی دُعا ہئی

اندروں ہے آواز

چھیڑو کوئی سُر ساز

کیویں مردے ہن

چیڑیں دے ہتھ باز

ڈے نہ کہیں کوں حال

لوک یکے نکراز

پک دی ساکوں آس

ساکوں پک دا ناز

□

عیبیں ماریے لوک

چُچھ نہ راز نیاز

اساں بھوئیں تے بار

او اچی پرواز

حالی منزل دور

حالی ہے آغاز

نہ پرویز ہمزاد

نہ کوئی ہمراز

اگل اُروار دی
چھوڑ یاری پار دی

اساں چاتی پٹھے ہیں
ساری فنکار دی

اگل پکی تھیونی
ساڈے کردار دی

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
□ یاری سرو کوڑی اے
ریت دی دیوار دی

موت سرو نیڑے ہے
تیڈے بیمار دی

اساں لُج رکھی اے
جیویں تیڈے پیار دی

وعدہ پورا کرو ہا
اگل ہے وپار دی

کوڑ دی کوا ہئی
گال اے صفا ہئی

وَنج مریں گھر دو
اللہ دی بلا ہئی

راہ تے وی کھوہ ہن
نال وی بھرا ہے

□ تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
بجھوں آلا دریا
لائی کھڑا ڈھا ہئی

ایڈی سوکھی منزل
کیڈا سوکھا راہ ہئی

اونویں تاں او بندہ ہا
ڈیکھو تاں خدا ہئی

لگی پرویز کول
ماء دی دُعا ہئی

تھل دی مُجھی ریت پرویز مینیر
بُھ دے ماریے گئی لوک رُلدے ودن □
ایں بیماری کئی لوک بر کرنے ہن

مونہہ دی کولی نی گکھاں پٹا سگدی ہن
فیصلے سارے دل دے اندر کرنے ہن

وقت دا فیصلہ ایہو پرویز ہے
یکے عمیں ہی بندے امر کرنے ہن

راستیں توڑ جتنا حشر کرنے ہن
بھانویں پیریں تے چھالن سفر کرنے ہن

رات کالی دے خوف ایچ ہے چانن یکا
ڈینہہ ڈیہاڑے وی چڑے پدھر کرنے ہن

اساں الفت دا پرچار کرنے اجاں
اجاں لوکیں دے دل وچ وی گھر کرنے ہن

ان منڑیے بھار چوائے زندگی
کدی رت دے نیر وہائے زندگی

کدی عیش آرام تے آگئی ہے
کدی بگھ دے ڈینہہ ڈکھلائے زندگی

کئی رہ گئے کئی کئی پردیاں وچ
کئی جُمعے وچ نچوائے زندگی

جڈاں سمیت انسان دا ڈھلدا ہے
تھنے اپنے آن پرانے زندگی

□ کہیں جاہ تے خوشیاں ہاسے ہن
کہیں جاہ تے ہے ہے زندگی

اساں ہر پک کرب توں گزریے ہیں
ساکوں کیا کیا رنگ ڈکھلائے زندگی

کوئی کھیل کھیل کے نت سمہدا ہے
چا کہیں کوں روز روائے زندگی

پرویز تیں چوکھا جیوناں ہے
کل ساڈے نال الائے زندگی

اپنے پجاری نہیں ڈٹھے
زندگی اے ساری نہیں ڈٹھے

تیں تاں ڈٹھے ہن بادشاہ
میں جھن بھکاری نہیں ڈٹھے

یوسف جھنیں وکدے ریہے
تئی جو بازاری نہیں ڈٹھے

مفت اچ ملیا ہے دین جو
سانگاں تے قاری نہیں ڈٹھے

□ دھیاں کوں ڈیندن ویتج جو
اتجھے وپاری نہیں ڈٹھے

دھیاں لتو پڈھڑے پو اتھاں
چیندن تغاری نہیں ڈٹھے

ممبر تے بہہ نفرت وندن
تیں او مداری نہیں ڈٹھے

متھے تے محراب اتبار دا
تیں کاروباری نہیں ڈٹھے

اچڑیے ہووے پرویز جھنیں
تیں ہک وی واری نہیں ڈٹھے

□

چاہت

میں اے نی چاہندا
جو کوئی غم دے طوفان بھوگے
امان بھوگے
غم میں توں ڈکھ توں
یا کوئی بگھ توں نڈھال تھیوے
یا کہیں دا جیون محال تھیوے
فقط اے چاہنداں
جہان سارے تے جون جتھ اے نہال تھیوے

نظمیں

تیڈ اپناں راہ میڈ اپناں راہ

تیڈے نال محبتیں پاتیں دے
 جیڑھے ہن نقصان نہیں بھلدے
 تیں کیا کیتے
 میں کیا کیتے
 کڈی کلہا پہہ کے سوچیں سہی
 تیڈے سرتے دُھپ توں چھاں کیتی
 تیں خون منگیے نی نہ کیتی
 چلو چھلے سال دی گال کی
 کر یاد جوتیں اے اکھیا ہا

□ میڈی خاطر توں کیا کر سگدیں
 میں آکھیا ہا
 سب رشتے داریاں سنگتاں سب
 میں دُنیا دے سکھ چھوڑ ڈیساں
 میں دُنیا توں مونہہ موڑ ڈیساں
 توں خون منگیں میں ڈے ڈیساں
 میڈے مونہہ تے ہتھ رکھ اے آکھن
 ہس ہس ہس ہس پرویز میاں
 تیڈا بھولا بنناں ایویں
 تیڈیاں گالھیں سُنڑنیاں ہن ساریاں
 پر یاد رکھیں اسمان کڈا ہیں
 آ بھوئیں تے ساہی کڈھدائیں
 جے ممکن ہے تاں
 بھل و نچن اے قول وفا ویں دے سارے
 تیڈ اپناں راہ میڈ اپناں راہ

□

یا دنگو وانی کہیں ویلھے
میڈ و سرتے چھہہ چا آوے
نئیں دل اہدا جو خوش تھیواں
دل اہدے دھاڑیں مار کرائیں
میں رونواں رونواں رنج رونواں
کہیں ویلھے میڈ ادل اہدے
تیڈی مونجھ کوں پُرسہ ایں ڈیواں
پرویز میں جگ تے نہ ہوواں

دھاں

میڈوں سانول ڈھول جدائیاں دے
جیڑھے ہن نقصان نہیں بھلدے
میڈ اسینہ وانگ تنور پلے
میڈ انگ انگ رووے شام سحر
تیکوں یاد کرینداں روز فجر
توڑ و مست بہار ولا آوے

کوئی سمجھ نہیں لگدی

کوئی سمجھ نہیں لگدی

وقت ٹُردا ویندا ہے

زندگی کھڑی ہے یا

رات ڈیہنہ بدلدے پنہن

موسمیں دے مسئلے ہن

ہُن تاں ایویں لگدا ہے

لوک پئے بدلدے ہن

موسمیں دے مسئلے نیں

مسئلے مزاجیں دے

زندگی دا چوڑھا ہن

اجنبی

میڈیں مَنجھیں دی وستی وچ

عجب ہک اجنبی آگئے

عجب ہک رونی صورت

عجب من بھاونی صورت

میڈا احساس آہدا ہے

کہیں ڈکھدا ستایا ہے

سنویں سنجھ نال آیا ہے

□

امر

میں اپنی ذات دے محوردے وچ تاں قید ہاں لیکن
میکوں لگدے بدن میڈ اتاں گارے ہاں تھی ویسی
میڈی رفتار کم تھیسے
سفر وی ناں ختم تھیسے
مُتھا جی صرف اے ہے جو بدن یک قید خانہ ہے
اتھاں حدیں تے پہرہ ہے
اجاں یک جُہت جاری ہے
اجاں منزل دی گول اے پئی
میڈی روح دی روانی تاں رواں ہے پئی سفر دے وچ
میں اپنی ذات دے اجکل مُقابل ہاں تے رہ ویساں

یارِ میل پووے

دردا بٹجھا ہے چین نیں آندا
زخم اندر کوں کھا دھی ویندے ہن
نندر آندی نی چین وی رُس گئے
خواب اکھیں توں روز پچھدے ہن
کیا اے ممکن ہے یارِ میل پووے

وہم گمان

خالی کمرہ بستر خالی
کمرے وچ تصویر
چارے چنڈاں نال کلہپا
ہر پاسے ہے خوف
تیز ہوادا در کھڑکا وں
ساہ دا رُکنا خوف دا آون
اکھیں کولوں اُمیدیں دے
خواب کھسیندے ویندن
وہم گمان وی ہُن تاں اصلو
سچے تھیندے ویندن

وحشت

میڈے اندرا تیجھی وحشت ہے
جیویں رات دی ماء آبا لیں کوں
ہے روزڈ ریندی خواب دے وچ

□

پک را بگیر مسافر
کہیں اوکھے جھنیں رستے اُتے
بھٹک ویندا ہے
نہ اوکول کہیں سمت دا پتہ
انٹے اُنٹے اوکیا جانے
میڈے کیتے توں ایویں ہیں
جیویں روح کول ساہ مل ویندے
جیویں ساہ کول بٹ مل ویندے
لیکن میڈی قسمت کیویں
جیویں جنگل بن پانی دے
تیڈے باجھ میں ایویں جیویں
ہونواں کائناں

توں میں کون

توں میڈے احساس دارشتہ
توں ہیں میڈی آس دارشتہ
توں ہیں میڈی جان تے ساہ بٹ
تیڈے باجھ حیاتی ایویں
جیویں کہیں جنگل دے اندر
کلہا تسا

□

ویلیھا

دائرے اندر گھڑی چالو
حولیں حولیں پل پے گزرن
وقت دا گھوڑا بھجدا اویندے
منزل راہ تے رستے آخر
کتے تانی تاب جھلیسن
وقت پچھو نہاں کرنا پوسی
رستے پیریں دا پھیے ویسن
وقت کوں آخر کرنا پوسی
منزل اُتیں ملنا پوسی

حال

دل دے اندر زخم کشالے
ماری ویندن تہڈے بھالے
موجھیں توں منہ پیل اتھی گئے
ساون دی سفر اندلگی ہے
دل دی نگری سُخیں سُخیں
اندری اندر بھالدی ہے
کیکوں اپنے زخم ڈکھاواں
کیکوں دل دا حال سناواں

ساہ ساہ کہیں دی سانجھ دا چکھدے
انگ انگ وی کہیں وانج دا چکھدے

دل وند لینداں

دل کملی کول آسرا ڈینداں

آکھیا ہاسی جلدی ولساں

دور دا واسی

او پرویز مینیر اسرا ڈا

انج یا کل

جلدی ول اُسی

یاداں

کہیں دیاں یاداں

سک داسیک ودھاون آندین

سینے بھا بھڑکاون آندین

میڈی مونجھ دے ماتم دے وچ

میڈے پیار دے متقل دے وچ

دردیں ماری دل کملی کول

شام کول روز رواون آندین

سرتے سوز نرالے ہوندن

پُراناں گھر

ہکو ویڑھا ہکو درہئی
 جڈاں ساڈا پراناں گھرہئی
 بھاجی ہکا پکدی ہئی
 کڈاں اماں تھکدی ہئی
 تنورتے روٹیاں لاوے ہا
 ساکوں نال پہا وے ہا
 بھانویں اٹا اڈھارا گھدا
 ساکوں تاں یا رکھو اوے ہا
 وصلان نال وہ روٹی کھا کے
 رب دا تھیند اروز شکرہئی
 ہکو ویڑھا ہکو درہئی
 توڑے بھر اسان ہیں پنچ

□

ہک بے نال ہیں سارے رنج
 نفرت کیتا ساکوں انج
 رناں توں مجبور پیسے
 بھینڑیں کولوں دور پیسے
 خوف خداتے خوف قبرہئی
 جڈاں ساڈا پراناں گھرہئی
 کرونا جھنیں عذاب ٹلسن
 جڈاں ساڈا ے کردار بدلسن
 علم دے ڈیوے خالص ہلسن
 ضمیر دے کنگرے آپیں ہلسن
 ماء پیوتوں امر و دلکا کے
 کھاندے ہیں اسان تاک و لا کے
 پرویزاں ویلھے رب داڈ رہئی
 جڈاں ساڈا پراناں گھرہئی

بچپن

نکے نکے جڈاں اساں بال ہا سے
کھجیاں دے ڈو کے گٹے چُڑ دے ہا سے
ہٹی تے ویتج کے گھندے پتا سے
تیڈے موڈ کہیں ویلھے
تولے تے ما سے
اساں وت وی ہک بے توں وسدے وی نا سے
اوں ویلھے نہ ہن کوئی ہوش و حواس اے
اکھیں تے پٹی بدھ کے توں میڈے
ہانویں توں پھر دامیڈے چارے پاسے
کھڈ وئے مٹی وے اجاں تانی پئے ہن
اومنگری، پیالہ دیگاں تے تا سے
چٹے سرتے آگے اساڈے تے پرویز
ولاولی تہاڈے ملن دی نت آس اے

□

قطعات

دل دی حالت ڈسا کرائیں ٹر گئے
 ساکوں سانول رو کرائیں ٹر گئے
 حال پرویز ایویں ہے جیویں
 تسا پائی تے آ کرائیں ٹر گئے

دھپ بے تھی گئی تاں چھاں کریساں میں
 چکھیں روشن جہاں کریساں میں
 توں تاں اہدیں نی سچھ کوں ہتھ لگدا
 کم تاں اوکھے میاں کریساں میں

□

موت آئی ہئی ایں حال توں پہلے
 ناہمی بچدا وصال توں پہلے
 دیر تھی گئی اے پہلے ڈیکھیں ہا
 ساکوں جیویں وصال توں پہلے

جیویں سچ دا رواج بدلایا گئے
 ڈے کے لالچ سماج بدلایا گئے
 سچ الاون توں باز آ گئے ہیں
 ساڈا یکدم مزاج بدلایا گئے

□

اپنے وجود نال کوئی گُفتگو کروں
ممکن ہے ساڈے نال الاوے متاں اندر
چُپ دا اساڈے نال تعلق ازل دا ہے
صدیاں تک ہے رہ گیا ایں گال دا اثر

میڈیں حسرتیں دا غلط استعارہ
اُمید سحر کوں سحر آکھ ڈیون
جیڑھا نفسا نفسی دا عالم ہے جگ تے
مُناسب ہے ایکوں حشر آکھ ڈیون

دل نہائی تاں مَنجھی ماندی ہئی
غم مریندا ہا مَنجھ کھاندی ہئی
جیڑھی مَنجھی دیوار درتے ہے
ایویں لگدا ہا سرتے ڈھاندی ہئی

ہُن تاں نیناں توں روز پائی ہے
چنگیں لگ گئی اے لاگ پائی کوں
یکیاں جھوکاں اُداس لگدیاں ہن
مونہہ نی لیندی مہاگ پائی کوں

ہُن تہیڈی او دل نہیں رہ گئی
مونہ تے ہُن او کھل نی رہ گئی
پیاری دی ماڑی اتجھی اُجڑی
ایرے دی کوئی سل نہیں رہ گئی

توں جو پرویز اہدیں میڈا یار ہے
مطلبی گال ہی مطلبی پیار ہے
کہیں تے اُمید کوئی نہ رکھیں دوستا
ایہو سچ اے جو ہر شخص فنکار ہے

□

مجت پیار مشکل تھی گیا ہے
مناون یار مشکل تھی گیا ہے
اتھاں ہر موڑ تے دوکھا کھڑا ہے
اتھاں اتبار مشکل تھی گیا ہے

منٹاں زاریاں ہوں کیتیاں ہم
عرصہ تھی گئے ڈھول رُسیا ہے
ڈس پرویز توں صحیح سچ میکوں
میڈے پلے کیا بچا ہے

اکثر دل دا درد ستیندے رو پونداں
کوئی وی اپناں حال سُنرہ بندے رو پونداں
کیا پرویز سُنواں جگہ دا حال تیکوں
تیڈے نال دے طعنے ڈیندے رو پوندا

درد دے بزار وِج
مَنجھ دے مدار وِج
چھوڑ پیار شیار کون
کیا ڈٹھا ہی پیار وِج

گیت

سمجھ نی آندی میں مناواں کیویں یار کوں □
 دل توں بھلا نواں کیویں ڈھولے دے میں پیار
 کوں
 لگی ہوئی بھا کوں بھجھیندے ودے ہیں

رُسے ہوئے ڈھولے کوں میندے ودے ہیں
 پھلاں جھنیں چندڑی رُلیندے ودے ہیں

رُس گیا ڈھولا ہُن سا تھوں نہ منیندا ہے
 جیکوں ڈیکھ ڈیکھ پرویز ودا جیندا ہے
 لوکاں دیاں منتاں کریندے ودے ہیں

نکا جھیاں قد ہے تے سوہناں جھیاں یار اے
 دُنیا توں ودھ ساکوں اوندے نال پیار اے
 پیرو وانے تلیاں سڑیندے ودے ہیں

ساڈے نال حال کیتا انج ساڈے ہانیاں
 گھر گھر بن گھیاں ساڈیاں کہانیاں
 پتہ اوندا پچھدے ڈسیندے ودے ہیں

□

تصویر اوندی کوں سینے چا لایا
میں جیندی خاطر حال اے بنایا
ڈینہہ رات فوٹو لکیندی میں رہ گئی

پک وقت ہا او نہ ہا دور رہندا
دوری جیڑھا ہا پک پل نہ سہندا
پل پل اونہیں سڈیندی میں رہ گئی

اوندیاں نشانیاں کوں ہتھ کوئی نہ لاوے
پرویز ساڈے متاں ویڑھے آوے
ازلاں آساں لیندی میں رہ گئی

منتاں تے زاریاں کریندی میں رہ گئی
ڈھولے کوں رو رو منیندی میں رہ گئی

اکھیاں تے رکھ باہاں تے ہا سمہدا
بوچھن میڈے کوں ہا نت او چمدا
پیریں تے بوچھن سٹیندی میں رہ گئی

□

تیڈے ہر حکم اتے اساں جی جی کریندے رہے
اساں ہر ہک نال سجن تیڈے کان ونجیندے رہے
کیڈی قیمتی شے ہاسے اج تھی بے مل گئے ہیں

ہر کہیں میکوں آکھیا ہئی تیکوں چھوڑ کے ویسی اے
تے پیار والا رشتہ وی تروڑ سٹیں اے
کل یاد ہاسے تیکوں اج کیوں بھل گئے ہیں

پرویز جہان تے اج نئے کہیں کمار جوگے
غربت جو آگئی ہے نئے رہ گئے یار جوگے
ساڈی قسمت وچ ہوسی تانہوں در در رُل گئے ہیں

چنگیاں نصیباں والا ہیں تیڈے چچھو اساں رُل گئے ہیں
تیکوں کوئی پرواہ وی نہیں اساں سولی اُتے تل گئے ہیں

تیڈیاں یاداں وچ اساں جگہ کوں بھلایا ہے
سارے جہان توں ودھ تیکوں گل نال لایا ہے
ہر بدنای چئی بدنای وچ ہل گئے ہیں

□

سچنیں دے ناں

امیر حسن قریشی، رفیع احمد قریشی، مختیار اسد گھلو، منور سعید، مرتضیٰ افسوس، اختر نازک،
 اظہر دانش، غلام عباس پروانہ، عامر رضا شاہ، رمضان عاطف، سجاد شہانی، آصف بیزار، یاسین
 سیہو، خضر حیات ناوڑہ، ریاض ناطق، قاضی محمود سلطان، شیخ زبیر اشرف، ریاض لڑگاہ، محبوب شاکر،
 کامران شفیق، عمران فرحت، ملک اعجاز بدھانہ، ملک اسمعیل گاڈر، رفیق ساگر، خادم حسین کھوکھر،
 ثاقب دامانی، سعید احمد سراج، اُستاد غلام عباس پروانہ، بلال حسین بھٹی، شہباز بھٹی، حسرت خان
 خشک، ذیشان منظور، مظہر یاسر، عبدالحجید ساجد، واجد علی واجد، حبیب مظیر، یونس بزدار، لطیف قمر، محمد
 طلحہ منیر، محمد طہ منیر، قاضی نور الحسن، غلام یاسین نیازی، طارق شامی، محمد عمران صحرائی، طارق محمود
 پہاڑ، عمر دراز کلچر، محمد علیم سہو، محمد سرفراز پنجو تہ بھلوال، ملک رحمت اللہ اسراں، نذیر امبر دستی،
 عارف دستی ایڈوکیٹ، ملک مرتضیٰ اسراں، صداقت خان گورمانی، امجد رشید اسراں، محمد صفدر کھوکھر،
 ملک اختر اسراں، ڈاکٹر محمد امین اعوان، جناب شمشاد سرائی، ڈاکٹر گل عباس اعوان، پروفیسر ریاض
 راہی، پروفیسر طاہر مسعود مہار، پروفیسر منزل، کاظم حسین کاظم، پروفیسر قلب عباس، کفایت بلوچ،
 جاوید بھٹی، ایاز احمد ایاز، محترمہ منہ جبین ملک لاہور، محترمہ سمیرا یوسف ایڈوکیٹ، محترمہ عمران فاطمہ،
 محترمہ ڈاکٹر ناہید کیانی انگلینڈ، محترمہ صباحت عروج، محترمہ شاہدہ وفا علوی، اُستاد مرید تسلیم، سلیم
 سعد، قیصر عزیز یادروا گھرا، فیاض قاصی، امین شاطر مسرائی، عبدالغفور مسرائی، محمد سلیم کوریا، شہباز
 تبسم، ملک بشیر بریار، ملک شہباز اسراں، یوسف سانول، ملک بشیر گوندل

بے وفا سانولا نہ روا سانولا
 گجھ تاں احساس کر نہ ستا سانولا

تیڈے نوکر ہسے تیڈے او یار ہیں
 جے توں سمجھیں اسان تیڈا معیار ہیں
 اپنے اندر کڈی جھاتی پا سانولا

اج توں غیریں دی سٹتے پو لیندا و دیں
 ساڈی یاری تے الزام لیندا و دیں
 تیکوں سمجھی وداں ہا وے ہا سانولا

نویں یاریں دی تیکوں مبارخ تھی
 ساکوں سمجھا ہے شاید تیں مخلوق ہی
 نال ساڈے ہے ساڈا خدا سانولا

- ۳۱۔ بزم فرحت بستی قاضی، کروڑ لعل عیسن، لیہ
- ۴۱۔ بزم شفیع جمن شاہ، لیہ
- ۵۱۔ بزم ساجد کوٹ سلطان، لیہ
- ۶۱۔ بزم خیال ادبی سنگت لیہ
- ۷۱۔ بزم فروغ ادب لیہ
- ۸۱۔ شفقت بزدار ادبی سنگت لیہ
- ۹۱۔ مہر ادبی سنگت نائی ویلہ
- ۱۰۲۔ تھل سرانیکی چان ادبی سنگت گوہر والا
- ۱۲۔ انصار ادب ملتان
- ۲۲۔ جگنوا نیشنل لاہو
- ۳۲۔ گلوبل ادبی فورم انگلینڈ
- ۴۲۔ راشد ادبی سنگت ڈیرہ غازیخان
- ۵۲۔ چچا نواں ادبی فورم پاکستان
- ۶۲۔ وسیب سرانیکی سنگت لیہ

ادبی سنگت

- ۱۔ لعل عیسن ادبی سنگت کروڑ لعل عیسن
- ۲۔ تھل ادبی سرانیکی سنگت جنجوں شریف بھکر
- ۳۔ بزم سرور سرانیکی سنگت پروا ڈیرہ اسماعیل خان
- ۴۔ امن سرانیکی سنگت بستی راں کروڑ لعل عیسن لیہ
- ۵۔ بزم افسوس کروڑ لعل عیسن لیہ
- ۶۔ بزم عارِش جمن شاہ لیہ
- ۷۔ بانگ ادبی فورم پاکستان
- ۸۔ سچل ادبی سنگت شیخ عمر کوٹ ادو
- ۹۔ بزم رفیق واگھرا شاہ والا جنوبی خوشاب
- ۱۰۔ کوٹ ادو سرانیکی وثقافتی سنگت کوٹ ادو
- ۱۱۔ سُرخاب ادبی سنگت کروڑ لعل عیسن، لیہ
- ۲۱۔ بزم فرید و اقبال بستی ناوڑہ کروڑ لعل عیسن، لیہ

تھل دی مہجھی ریت پرویز منیر

□

تھل دی مہجھی ریت پرویز منیر